

In 1976 bezetten feministische actiegroepen, waaronder de 'Rooie Vrouwen in de Partij van de Arbeid', de abortuskliniek Bloemenhove in Heemstede. De bezetting was een voorbeeld van de buitenparlementaire acties die de PvdA als 'actiepartij' voorzichtig omarmde. De 'Rooie Vrouwen', die onderdeel waren van een veel bredere 'tweede feministische golf', waren een succesvol voorbeeld van de nieuwe sociale bewegingen uit deze periode.

AUTEUR Anneke Ribberink

Verder lezen
Anet Bleich, [Joop den Uyl 1919-1987. Dromer en door-douwer](#) (Amsterdam 2008).

Ulla Jansz, [Vrouwen, ontwaakt! Driekwart eeuw sociaal-democratische vrouwenorganisatie tussen solidariteit en verzet](#) (Amsterdam 1983).

James Kennedy, 'Heemstede: de Bloemenhovekliniek. De abortuskwestie in de jaren zeventig', in: Wim van den Doel (red.), [Plaatsen van herinnering. Nederland in de twintigste eeuw](#) (Amsterdam 2005) 386-397.

Anneke Ribberink, [Leidsvrouwen en zaakwaarneemsters. Een geschiedenis van de Aktiegroep Man Vrouw Maatschappij \(MVM\) 1968-1973](#) (Hilversum 1998).

Rooie Vrouwen in actie

20 mei 1976 werd de abortuskliniek 'Bloemenhove' bezet door feministische actiegroepen. KVP-minister van Justitie Dries van Agt dreigde de kliniek te sluiten omdat er abortussen na twaalf weken werden uitgevoerd. Onder de bezetters waren ook de Rooie Vrouwen, aangesloten bij de pro-legaliseringsgroep 'Wij Vrouwen eisen'. De bezetting was een succes en Van Agt zag zich gedwongen af te zien van sluiting van de kliniek. Bij deze beslissing speelde ook de standvastige houding van Irene Vorrink,

PvdA-minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, een rol. Zij koos openlijk de kant van de bezetters.

De strijd rond de abortuskwestie was onderdeel van de tweede feministische golf, die zich sinds de jaren zestig richtte op verandering van de machtsverhoudingen tussen de seksen. Het feminisme was niet de enige nieuwe sociale beweging. Andere bewegingen hielden zich bezig met zaken als democratisering, milieu, kernenergie en kernwapens, homoseksuelen en de derde wereld. Het waren vooral hoogopgeleiden die op deze cultuurkritische bewegingen afkwamen. Hun immateriële doelen probeerden ze over het algemeen te bereiken met buitenparlementaire actievormen. De meer gematigde nieuwe sociale bewegingen kozen ervoor buitenparlementaire actievormen te combineren met het werken binnen bestaande politieke partijen.

De 'Rooie Vrouwen in de Partij van de Arbeid', die in 1975 waren voortgekomen uit de oude sociaal-democratische vrouwenorganisatie, behoorden tot de meest invloedrijke representanten van de nieuwe sociale bewegingen binnen de PvdA. Vanaf 1973 noemde de PvdA zich 'actiepartij', ten teken van haar goede relatie met deze

bewegingen. Dit ging niet zonder slag of stoot. De PvdA wilde representant zijn van de belangen van de nieuwe sociale bewegingen en steun verlenen aan buitenparlementaire acties. Tegelijkertijd moest ze voldoen aan de eisen van een politieke partij die opereerde binnen de 'smalle marge van democratische politiek', en mocht zij dus niet de wet overschrijden, aldus de bekende woorden van partijvoorman Joop den Uyl uit 1970.

De Rooie Vrouwen hebben als pressiegroep kunnen fungeren voor een aantal belangrijke politieke wapenfeiten naast de abortuskwestie. Dit deden ze vooral in samenwerking met de feministische Aktiegroep Man Vrouw Maatschappij (1968), waarvan leidende figuren onder wie Joke Smit en Hedy d'Ancona ook vooraanstaande posities binnen de PvdA en de Rooie-Vrouwenorganisatie bekleedden. Zo heeft het samenwerkingsverband Man Vrouw Maatschappij/Rooie Vrouwen ertoe bijgedragen dat in 1974 een nationaal emancipatiebeleid werd gestart door het kabinet-Den Uyl. Daarnaast werden arbeidstijdverkorting en de herverdeling van de betaalde en onbetaalde arbeid over de seksen binnen de PvdA op de agenda gezet met de aanneming van een congresresolutie over de vijf-urige werkdag door het partijcongres in 1979. Twee jaar eerder werd een resolutie aangenomen dat 25 procent van de partijvertegenwoordigers vrouwelijk moest zijn. Minder geslaagd waren de pogingen om de harde en (vrouw)onvriendelijke partijcultuur te 'feminiseren'.

Vanaf de late jaren tachtig werden de nieuwe sociale bewegingen minder belangrijk. In 1995 zijn de Rooie Vrouwen opgeheven. Maar hun blijvende invloed binnen de PvdA is merkbaar in het relatief grote aantal vrouwen dat een prominente rol speelt binnen de partijpolitiek en in de eis dat 50 procent van de partijkandidaten voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer vrouw moet zijn.